

GAZETA

TRANSILVANIEI.

Gazeta este regulată de 2 ori, și
poate un'a dată pe săptămână, ad.
Miercuri și Sâmbet'a.
Prețulu loru este pe 1 anu 10 f.,
pe diumătate anu 5 f. austr. iula-
intrulu monarchiei.

Pentru țeri străine 7 f. 50 cr. pe 1
sem., și 15 fr. pe unu anu. Se pre-
numera la toate postele c. r., cum
și la totu cunoscutii nostri DD.
correspondenți. Pentru serie „petit“
se ceru 8 cr. val. austr.

Conferențiile din Alba-Jul'ia.

I.

Anca mintile omenilor multu timpu se voru ocupa cu aceste conferenție; anca cursulu și rezultatulu loru multu timpu va fi produsu și reprodușu, scrișu și rescrișu prin jurnale, vorbitu și revorbitu prin saloane, discutat și disputat în cercuri private. Asia, dehl se ne mai ocupamu și noi cu ele, și se ne ocupamu chiaru acum candu pôte rezultatulu aceluora e substernutu la tronulu principelui.

Scimu cu totii ca acea conferenția, séu mai bine membrii acelei conferenție, au fostu convocati în urm'a diplomei din 20. Octobru și conformu cu biletulu catra contele de Rechberg. Scimu și aceea, ca în acestu biletu sunt, asia dicendu, specialitate elementele din cari avea de a fi compusa conferenția; și ca în acestu biletu, precum și în manuscriptulu din 21. Decembre, e espresa sfer'a de aptivitate séu adeca competenția conferenției. Pentru ce totusi magiaro-secuii s'au ținutu între marginile acestei competenție, — după ce și ei n'au mai în puterea acestui biletu au luat parte la conferenția, — pentru ce, me întorc a dice, ei totusi au imoratu sfer'a de aptivitate prescrisă în acele scrisori? Eu nu vreu se mi rezolvu aceste întrebări; ci lasu se respnda respectivii.

Mi voi pune înse alta întrebare: fost-au în conferenția, reprezentate toate acele elemente ce sunt espresate în biletulu mai susu memoratu? Eu voi dice ca baa. Cine e de vina? Respnda respectivii. — Magiarii, séu mai bine jurnalele loru dicu, ca în conferenția din Alba-Jul'ia au fostu reprezentate patru elemente séu categorii: magiarulu, secuulu, sasulu și cetatianulu; apoi adauga ca acolo s'a mai aretat și o a cincea categoria séu elementu: romanulu. — Ea, care anca amu avutu onore a avé intrare în acea conferenția, n'amu vedutu acolo neci de cum atate elemente; ci amu vedutu trei elemente fație în fație: romanulu, magiaro-secuulu și germano-sasulu; celu deaprima reprezentatu numai după cum a placutu la alu doile; acest'a după cum a impartitu parte si-a facutu; alu treile tréca ducase. Dar' aceste elemente, reprezentate cum au fostu, se vedeau a consacra ori ce interesu pentru interesulu de nationalitate: și aci jace criteriulu asertiunei noastre, ca în conferenția din Alba-Jul'ia n'au fost reprezentate decatu numa trei elemente; și o judecu acest'a nu numa din fisionomi'a, colórea séu espresiunea esterna a acestoru elemente, ci o dicu și o afirmu din chiaru vorbirile și opiniunile a toti membri în specie.

Vorbirile loru le-ati potutu vedé reproducu prin jurnale. Se vedemu coloritulu séu fisionomi'a acestoru elemente.

Se te miri, faci'a celoru 24 membri magiaro-secui nu era cea ilare și plina de triumfu, care o vedeai în alte adunari ale loru; capulu loru lu vedeai curbatu și încaruntitu în cugete ce anim'a nu le aprobá; și éra anim'a loru pare ca simtiá greutatea celoru nedreptatiri ce au comis din secle cu un poporu care le-a datu mana de frația anca atunci candu ei amblau ratecindu fara tíera și fara unu locu de repausu; pareca memorielé de patru cente de ani toate li s'ar fi aretat aci cá într'o panoramu — și unu mortu — viiu le-ar' dice: eaca préd'a constituțiunei și legiloru vóstre! eaca unde m'a aruncatu nu dicu numai confidenti'a ci și lasitatea mea, nu dicu numai superbi'a ci și astuti'a ta! Vedi, neci intriga, neci conjurari, neci cate toate uneltiri ce s'au facutu în contra méa, nu ma potutu stinge! éca unuló fara altulu nu mai potemu viié: mórtea unni'a nu pôte fi viéti'a ce-lijalaltu; precum éra, viéti'a ta e conditionata numai dela viéti'a mea! — Si totusi, déca cu o cautatura de ochiu a i fi potutu concentra toate radiiele celoru 24 fecie magiaro-secuiesci, a'i fi observatu pe toate

ca pe un'a unu surisu tragico-ironicu, care are conscienti'a a toate faptete sale trecute, ma care totusi nu vre a se indupleca, și anca odata nu voiesce a cede vocii ce din pamentu se redica și strigandu striga: nu mai cuceriti, nu mai nedreptatiti! — Si apoi ce? noi (ungaro-secuii) avemu nationalitate politica, noi avemu legi, și nu vremu se ne periclitamu (?) recunoscindu nationalitate și pentru „servum pecus“; destulu déca acest'a are paie, fenulu e pentru domni!! —

Ear' fisionomi'a elementulu romanu în conferenția, éra spechiulu *) melancolicu alu tristetiei, îngrijirii și — resoluțiunei; și se parea ca dice: éca, romanii nu pretindu alta de catu aceea ce e condițiunea de viéti'a pentru unu poporu liberu: nationalitate politica; nu e acest'a ceva nou séu improvisarea unui momentu; o dorinti'a, o aspiratiune, o pretensiune seculara e acest'a a romaniloru; ca, se vedeti: în sinodulu de suptu Teofilu determinara romanii cá se se recépa; mai toti episcopii după aceea au lucratu pentru receperea natiunei și a relegiunei romanesce; Ioacintiu Miculu a staruitu necontanitu pentru recunoscerea natiunitatiei și relegiunei romane; inventaturile lui Grigoriu Maloru n'au avutu alt'a decatu totu aceste de scopu; rescóla romaniloru suptu Hor'a anca nu a avutu decatu totu acestu caracteru, de óra ce toate libertatile natiunali, individuali, intelektuali și materiali erau numai în man'a magiariloru noveri; apoi în documentulu celu mai memoraveru și mai energiosu dela an. 1791 e espresa cu cele mai vii colorii pretensiunea romaniloru de a fi restituti în drepturile loru politice-natiunali chiaru cá cum le-au avutu înainte de uniunea cea fatala dela a. 1437; după acestu documentu a urmatu alta cerere, apoi altu memorialu, totu numa pentru restituirea aceluora drepturi de natiune politica; la a. 1834 se reinnoiesce petitiunea dela a. 1791 pentru nationalitate, ca adeca romanii se se constituiesca cá natiune de sine și în numele seu; la patru ani după acésta reinnoire apare Gazeta Transilvaniei, și se lupta și scrie, și aréta la tota lumea ca dorinti'a, aspiratiunea și pretensiunea romaniloru e universale acum, și cîntesce numa de a formá și ei (romanii) natiune politica și de sine statotória; apoi la a. 1842 protestulu Blasianiloru în contra legei de limb'a unгурésca; apoi chiaru și procesulu cu episcopulu Lemény, care éra atatu de aplecatu magiarismului — toate aceste n'au fostu alta decatu unu procesu continuu e secularu alu natiunei romane pentru recastigarea drepturiloru sale de natiune politica și independente.

Dar' éca apoi anulu 1848: aceeași idea, aceeași tendentia, aceeași lupta, manifestata acum de natiunea intréga: e viiu anca și próspetu în memori'a tuturoru conclusulu adunarei noastre natiunali din Blasiu: totu poporulu romanu a pretinsu recunoscerea natiunitatiei sale politice; 12 ani trecura de atunci încóce, ani de lupta și de suferinti'e, ma romanii nu s'au pututu abate precum nu se voru abate neci odata dela pretensiunile loru pe catu de drepte pe atatu de vechi. Eaca în urma și conclusulu natiunei romane în adunarea natiunale din Sabiu; — și éca și astadi în asta conferenția remnicolare, romanulu, séu noi cari suntemu aici chiaru și numa cá privati, nu reproducemu alta decatu acésta aspiratiune seculara, nu reprezentamu alta decatu lupt'a vechia pentru limb'a și natiunea romana, cá se o potemu vedé odata, după atatu amaru de tempu, restituita în drepturile sale politice, nu cá suferita, nu cá lipitura, nu cá aservita, ci ca natiune politica, libera și independente în constituțiune cá și celelalte natiuni colocuítorie. — Acésta éra espresiunea fisionomiei elementulu romanu în conferenția despre care ne e vorb'a.

Dar' fisionomi'a elementulu sasescu? E greu a dá o colóre viia și genuina la acésta fisionomia: schimbátoria cá tempulu, vacilante cá dubietate, séu mai bine unu ibis-redibis politicu, o colóre bicolóre,

*) Oglinda.

o resoluțiune neresoluta, o camera obscura; ci s'ar poté asemená si cu unu ochiu de feréstra, prin care vedi in casa dar' nu vedi chiarú, vedi apoi afara dar' nu vedi totu. Asia acésta fisonomiá se pareá a esprime: vedemu dreptatea cauzei romániloru; amu fi promti a o si recunósce, má, vedeti, nu potemu se nu ne reserbamu ceva, ca n'amu vré se ofeudamu pe aliatii nostri de patru cente de ani! ci faceti voi numai amendoí, ca noi (sasii) suntemu invetiati a ne schimbá colórea — si apoi cá natiune aruncata in aeru totu in picióre vomu cadé

Asia fisonomi'a elementului magiario-secuiescu, erá expresiunea pertinacitatéi tragice-ironice; fisonomi'a elementului romanu, erá expresiunea adevératatiei apesate; ér' fisonomi'a elementului germano-sasescu, erá expresiunea ochiului de feréstra.

Astu forma amu vediutu trei elemente in conferenti'a din Alb'a. Juli'a. — (Va urmá.)

Б р а ш о в ъ, 14. Марціа. Штірея деспре кончесісна знеі адхнрї ромънешті прегътіторэ де знеі *proiects de statste pentrs o societate de literatsrs și kalsrs* прэоте тотъ кончнкатъ де кѣтръ Есчел. Са Дн. епіскопъ *Andreis barone de Sargna* prin жрналеле ромънешті пѣдлкълѣ пострѣ дн ачестеа пѣрді а про-дѣсѣ о деплнзъ вѣкрїз. — Сзнтѣ маі вїне де ані дозъзечї, де кѣндѣ ромънїї прївїа кѣ дорѣ неспѣсѣ шї тотъодатъ кѣ брешкаре сімѣдѣ де змїлїре ла чело маі фелспїте днсодрї, рехнїзні, адхнрї але вѣрвацилорѣ де алте націнї днн патрїз ка ачестеа. Коло ака-демїз штіпнціфїкѣ, ічі соціетате пентрѣ кзнштіпнца патрїей (а сасїлорѣ), алта еаръш археологїкѣ шї дпкѣ алта пентрѣ агрїкѣ-тѣрѣ; аїреа соціетате пѣтѣрбсѣ шї днсфелъторэ де респектѣ озв тітѣл де нѣсѣ; прэсте тотъ сімптомэ днведерате де о віецѣ шї актївїтате пѣтербсѣ а спїрїтлї оменескѣ. Нѣмаї ромънїї се пѣрѣаѣ кѣ тотѣ се маі афлѣ кѣфнндаці днтр'знѣ сомпн мортѣ-рѣдѣ алѣ знеї ернї де мїцъзнпте. — Шї кѣ тóте ачестеа нїчі знѣ ромънѣ де чеваш кѣлѣтѣрѣ нѣ dormia, чї еї кондмпнці ла мóрте націоналѣ шї моралѣ прївергіа, сѣферїа, тѣчеа, пентрѣка нѣ кзнва грѣїреа лорѣ сѣ лї се днпкѣте де крїмѣ. —

Мѣлѣмїтѣ черѣлї кѣ асѣзї орї шї кѣм днпредїкрѣїле дн ачѣстѣ прївїпцѣ с'аѣ маі скїмбатѣ чева опрѣ маі вїне; асѣзї дпкѣл нї се дѣ воїз де а не днпѣлн кѣндѣ шї кѣндѣ знїї кѣ ал-ції. Ашеа не плаче а кредѣ, кѣ тоці ачѣї сѣзокрїшї ла петїці-неа днн Ізнїѣ не карїї дї іертѣ шї мїжлóчелѣ де а кѣлѣторї, нѣ ворѣ лїпсі а мерце не зїоа дестїнатѣ ла Сївїлѣ опрѣ а фаче о днчепѣтѣрѣ знїї інстїтѣтѣ, але кѣрѣї фолóсѣ дн вїиторѣ нѣ се потѣ прекакѣла де нїчі знѣлѣ дннтрѣ ної контімпнзрнїї.

Нѣ кредемѣ кѣ се ва офїї нїмїні дннтрѣ ної де шоптело не-кѣлїте але знора: „еатѣ ромънїї еаръш се адхнрѣ;“ чї деспре-цїндѣлѣ ва авеа кѣрацілѣ де а се фолóсі де дрепѣлѣ каре і с'а рекзнпоскѣтѣ *). — Б.

Б р а с і о в у, 8. Martie. In cauz'a ajutorirei tenerimeї scolare gimnasiale si a junimeї jurídice avemu se facemu mai multu decatú catú s'a facutu paná acum. Unii au jertfitu multu si merita recuno- scintia. —

Ce au facutu Brasiovenii in anulu acesta pentru ajutorarea juri- stiloru sėu gimnasistiloru maї sermani, inca totu nu potemu refera, pentruca credu ca acum inca totu maї cercula sėu va maї cercula — o subscriere in favórea ajutoriului lorú —, pe candu unulu, doї siau si tramisu contingentulu marimosu la comitetulu din Sibiu, d. e. Dn. negut. Teodoru Ciurcu, care afara de 100 fior., tramisi pe an. acesta maї apromise pe patru ani viitori totu pe atata. Deci se spera nu ca curundu se va incheie consemnatiunea in care credemu, ca voru esce- la toti iubitórii de a vedé ascurata esistinti'a natiunei prin imultirea intielegintiei ei, a angerului aparatoriu de interesele si vieț'a nóstra nationala; si se voru intrece a grabi cu contingentulu si dela Bra- siovu si din Sacele. Se ne aducemu aminte, fratiloru, ca in speran- ti'a de a fi ajutati ni se imulti tenerimea academica in estu anu, cá nici odata; ci durere, ca din 52 ce se aflara in Sibiu la urditulu cursulu in drepturi vr'o patru in si fura siliti a-si parasi studiile din lips'a midilóceloru. — Unu semestru a trecutu; se grabimu dara si noi cu totii a confaptui spre sprijinirea celoru ce se maї lupta cu lipsele vietiei.

Solid'a nóstra intielegintia din Ardealu a pasitu inca de asta véra spre a pune si aici maũ'a de ajutoriu, precum bine scimu, incredin- tiandune chiaru si nóue aici primirea de astfelu de ajutoré si impar- tirea lorú. Noi si primiramu dela D. protopopu Alesandru Tobias spre scopulu acesta 50 fr., dela Dn. protopopu Gregoriu Mihali, adu- narea contingentulu apromise de catra maї multi in si dupa capitalulu suptuscrisu de ei: 50 fr. si dela Dn. preotu Bartolomeu Baiulu apro- miterea de 60 fr., care acesta ei si dede cá ajutoriu junelui Georgie

*) Adunarea literaria póte se țiena doue, multu trei dile.

Gimbasiu din Brasiovu, gimnasistu in Blasiu. Care i si tramite prin noi multiamire publica pentru esemplarea Daele generositate si ardóre pentru inaintarea binelui nationalu. Alti 200 fr. darniti de comun'a bi- sericésca Bistra sunt meniti, cá se remana de capitalu pentru unu fondu, ce s'ar poté infiintá spre scopulu ajutorirei tenerimeї romane la continuarea studiiloru maї inalte. Din cele dóue stipendie prime se tramitu 70 fr. m. a. la venerabilulu comitetu respectivu in Sibiu spre a le folosi intru ajutorinti'a juristiloru celoru maї scapatati si maї bravi, eara 30 fr. m. a. se incredintiéza, D. prof. Ioanu Rusu din Blasiu cá ajutoriu pentru Mihale Strejanu, unu primu eminentu in cl. VI. a gimnasiulu superioru de acolo inse fora midilóce de a si póte continua cariera invetiaturiloru. Acestea pentru cunoscenti'a respekti- viloru membri ai comitetulu din Sibiu. Si facu totuodata atenti pe op. cititori, ca dupa scirile primite despre necesitatile acestui inceputu atatu de Imperativu, ni se reclama totu putintiosulu ajutoriu din tóte partile, pe care nimene se nu'lu retraga din ceea ce póte. — R.

Дн Ѣнгарїа комїтателе нѣ сѣ потѣ днпѣкѣ кѣ леціле фнндаментале днн 26. Феврѣарїе шї сѣ хотѣрѣскѣ кѣ нѣ ворѣ три- мїте депѣтаци дн сенатѣл имперїалѣ, фїндкѣ леціле Ѣнгарїей нѣ штіѣ де асфелѣ де сенатѣ, кѣ тóте ачестеа депѣтаци ла діетѣ сѣ алегѣ шї сѣ прегѣтѣскѣ, ка діета сѣ трактѣзе кѣ Вїена дн казса сенатѣлї имперїалѣ. — Прїмателе сѣ афлѣ дн Вїена, знде сѣ консѣтѣшѣте кѣ бар. Ваї шї алці прїмїпнїл кѣм ар нѣтѣ днпѣкѣ лѣкрѣлѣ маї кѣ фолóсѣ пентрѣ Ѣнгарїа ла Маїестате. — Депѣта- ціїнеа стѣсѣскѣ дпкѣ сѣ афлѣ аколо, опрѣ ашї траде жарѣ ла óлѣ не кѣтѣ ва нѣтѣ.

Beiusiu, 11. Martie n. 1861.

...Mai una. On. jude, carele cá omu alu an. 1848 trebuie se pretinda libertatea prelului, si libera sprinare si comunicare a cugeteloru si ideiloru, se vede ca nu intielege pe deplinu spiritulu legiloru anului numitu.

Caci sosindu pe la noi o carticica intitulata: „Cuventu catra po- porulu romanu, cu intire la alegerea oblegatiloru“, si acésta in ade- veru invetiatura folositóre pentru poporu impartinduse in provinci'a nóstra, Domnulu jude tramise o provocatiune tonante Domnulu, dere- giute gimnasiale „ca ce pamfletu (röpirat) cu prepusu au capetatu, de unde si cum cutéza alu impartinelegalminte fora de scirea lui, dreptu aceea indata se le tramita esemplariile lui, cu relatiune justificatoria, sub greumentulu *investigatiunei oficióse.*“ Noi despre partene, nu scinu pe ce § ar' fundá laudatulu Dn. jude acea investigatiune, caci in articululu alu 18 alu legiloru din 1848 n'a gasi basea ofiata. Alt- mintrea pentru incunoscentiarea Domnulu jude i anuntiamu, ca acele carticele sunt reslatite in totu comitatulu Aradulu si a Bihorulu, apoi inainte de asta cu o septemana se tradusa la Orade in limb'a ungara, dreptu aceea se nu cugete ca va fi meritulu *descoperirei* alu Dom- niei sale.

In 14. Martiu va fi la noi alegerea ablegatulu diatale. Fratii magiari se opintescu alu alege pe prota celu vestitu gr. n. u. din Be- iusiu, eara partea romana pe avocatulu Petru Paul.

In comitatulu Bihorulu ar' trebui se se aléga deputati romani la Beiusiu, la Tenke, Alesdu, Margitta si Ugra, caci in aceste cerouri alegatoria maioritate a poporulu e a romaniloru. Inse óre nu se va intemplá ca la an 1848 sėu dóra si maї reu? Cateva dile si vomu vedé. — (Va urmá.)

К р о а ц и а нѣ глѣшѣте, комїтатѣл днн Аграмѣ нѣ трѣмїсѣ знѣ чїркѣларїѣ не ла тóте комїтателе Ѣнгарїей шї Кроаціей дн каре доженешѣте не маїарї ка сѣ се лепенде де фантазмеle де а фаче о Маїарїе маре пѣлѣ ла Балканѣ шї Мареа нѣгрѣ шї сѣ се дн- тóркѣ ла идея корóней сѣпѣлїї Стефанѣ, чеа прїмїтївѣ, каре аѣ статѣ дннтр'о конфедерацие де попóрѣ, еар' нѣ дн спїрїтлї де а ле деспнационалїза шї а фаче о Маїарїе маре, каре дн tendїнціle сале е маї абсолѣтїстїкѣ де кѣтѣ абсолѣтїстїлѣ шї маї централї- сѣтóре де кѣтѣ сїстема лї Бах, кѣм аї зїче: ласѣте неамѣлѣ де немпїтѣ, ка сѣ пѣтемѣ ної маїарїза пѣлѣ ла Балканѣ шї Понтѣ.

О асфелїѣ де адресѣ ар' фї кѣ околѣ а сѣ трѣмїте шї днн партеа комїтателорѣ рошѣне ла тóте комїтателе знѣрешті, ка сѣ нѣ лѣсѣтѣ нїчі о окасїсне де а не нѣтѣ днцелече не калеа дре- пѣції шї а франкецей. —

Cronica esterna.

Кѣвѣнтареа Прїнцѣлї Наполеонѣ.

(Capetu din Nr. tr.)

Маї дпколо фаче о ревісѣтѣ асѣнра пачей дела Вїлафранка, о дннпарте дн стїпѣлациї шї класѣлѣ; челе с'аѣ регѣлатѣ дндатѣ, кѣм фѣ чедереа Ломбардіей, еарѣ допнцелѣ деспре Тоскана шї Модена двѣл лѣнці десватерї се прїмїрѣ нѣмаї дн прелїмїнарїейлѣ пачей; стїпѣлатѣ днсѣ фѣ, кѣ дншператѣлѣ Наполеонѣ нїчїодатѣ нѣ

ва сфері, ка Австрія се дитревінъ дн фаворѣа дъчелъи ші нічї прїи мїнте съ пѣї треакъ а се амѣстека дн чева де фелъкъ ачѣста.

Франца а дмплїнїтѣ кѣтѣ де бїне апромїсізіае, кѣчї еа а шї датѣ Австріеї о сѣмъ де 100—120 де мїл. дпайте фѣрѣ се фїе фостѣ овїгатѣ ла ачѣста. Апої дитрѣвѣ:

„Аѣ лѣкратѣ Австрія кѣ асѣменеа лѣалїтате?“

Еѣ вреаѣ а ворвї нічї нѣмаї дѣспре о клѣсѣлѣ прївїторѣ ла лѣціонѣлѣ магіарѣ. Се фѣкѣ ад. дпвоїре кѣ Австрія, ка зпгѣрїї че дитрарѣ дн сѣрвїдіѣлѣ піемонтѣлѣ кѣ вбїеа дпператѣлѣлѣ съ пѣтѣ мерѣе дн патрїешї фѣрѣ фїрїкѣ де прїгонїрї.

„Ера рѣспїкатѣ дѣфїнтѣ, кѣ нѣ се ворѣ сілі а дитра дн рѣпїментѣе австріаче; кѣчї зпѣ фѣчорѣ, каре е дпшїратѣ дн рѣпїментѣ австріакѣ, елѣ е асѣменеа маї мѣлѣлѣ зпѣї машїне, дѣкѣтѣ зпѣї ошѣ.“ Апої зїче, кѣ аре ла шѣлѣ о конѣсѣмпѣчѣне де атарї зпгѣрї, карїї дпторкѣндѣсе акасѣ, аколо фѣрѣ вѣтѣдї шї крѣчїадї, алдї анѣмїдї ажзпгѣндѣ ла гранїцѣ фѣрѣ дпкїшї дн темпїдѣ шї нѣмаї дѣпѣ 6 септѣмїлї фѣрѣ асѣнтадї дн арматѣ. Елѣ пѣте адѣче шї маї мѣлѣ нѣме де ачѣстеа дпайте, дпосѣ фїїндѣ елѣ преа кѣ тотѣлѣ грѣѣ де рѣспїкатѣ, лѣ чїпѣтѣште сѣнатѣлѣ, 500 алдї лѣціонарї тотѣ аша аѣ пѣдїтѣ шчл. кѣ чеае че доведѣште кѣ дпператѣлѣ шї а дмплїнїтѣ апромїсізіае дѣла Вїлафранка. „Австрія е ачѣеа, каре нѣ шї а дмплїнїтѣ овлѣгѣмїпѣтеа дн модѣ лѣалѣ. Аїчї ворѣешѣ кѣ вѣтаїе де жокѣ дѣспре Прїнцїпатѣе італїене каре акѣм сѣнт піемонтѣе шї дѣспре апѣксарѣа Савадїеї шї Ніцѣї, де зпде треакѣндѣ ла трактатѣе дн 1815 зїче:

„Полїтїка франчѣсѣ трѣвѣо сѣ рѣспѣкѣзѣ трактатѣе: тотѣшї чеае че се дїне де трактатѣе ачѣстеа (дн Вїена 1815) каре аѣ нѣсѣ пічорѣлѣ Езропїї не пѣнтѣлѣ Францѣї, пої трѣвѣе сѣ ле вѣлѣстѣмѣлѣ, сѣ ле сѣзрїмѣмѣлѣ, де кѣте ор не дѣ мѣна. Кѣтѣкѣ Франца а фѣкѣтѣ о ачѣста, токѣа ачѣста е глорїа імперїѣлѣ чѣлї поѣ.

Пѣлѣ атѣлчї ераѣ ачѣеа трактатѣ нѣмаї кѣ врео кѣтева дѣтермїнѣчѣнї, че лѣ копрїндеа пѣнтрѣ лїбертатѣе Езропїї шї сѣре давѣа пѣстрѣ ачѣеа се рѣдѣсѣрѣ. Аша сѣре снѣзїмѣлѣтарѣа пѣстрѣ се кѣкѣасѣрѣ чѣеа дн Краковїа, пѣнтрѣкѣ нѣ се прѣдѣїа конѣстїтѣцїїнеа Полонїеї, шї апої де кѣте орї венїамѣ пої дн акѣцїїне пі се пѣлѣа дпайте рѣспѣктарѣеа токѣа ачѣсторѣ трактатѣ. Еї вїне! ачѣста е глорїа дппер. Наполеонѣ кѣ елѣ лѣа оѣзрїкатѣ. — Елѣ нѣ мѣлѣлѣ с'а дпдоїтѣ: кѣ аскѣцїїлѣ оавїеї оале лѣа гѣїѣтѣ шї попорѣлѣ дн е мѣлѣцїмїторїѣ пѣнтрѣ ачѣста! (Фѣрте вїне! фѣрте адевератѣ! дн стрїгаѣ сѣнаторїї). —

Дпчѣпѣндѣ Прїнцѣлѣ а ворвї дѣспре каѣса Ромѣї мѣморѣ дптре алѣте епїклїка Папѣї, каре дн контра дрѣнтѣлѣ франчѣсѣ, фѣрѣ де прѣштїїндѣрѣа гѣбернѣлѣ дпперѣтѣскѣ се трѣмїсе дн Рома дн Франца, ад. скрїсѣорѣа Папѣї дн карѣшї аѣзрїеа дѣшманїї. Дпнѣтѣ каѣса кѣ дѣнѣмїрѣеа дѣпер. Ламорїсіерѣ де командантѣ дпайте де че ар фї зрматѣ вбїеа Францѣї, пѣнтрѣка Папа сѣ аратѣ лѣшїї, зїче ораторѣлѣ, кѣ неаѣ датѣ о палѣмѣ. Маї дѣпарте се провѣкѣ ла полїтїка лѣї Наполеонѣ I. фадѣ кѣ Папа „кѣрѣї шї непотѣлѣ рѣмѣне крѣдїчѣосѣ,“ зїче Прїнцѣлѣ. „Дпператѣлѣ рекѣнѣште, кѣ ар фї нѣмаї о кїмерѣ а лѣса не хартѣ Італїеї о патѣ де негрѣалѣ дѣпѣче порѣдѣлѣ шї мѣзѣлѣ Італїеї с'а конѣпїтѣ дптр'зпѣ статѣ лїберѣ. Конѣрарїї полїтїчѣї пѣстрѣ се дпгрїжѣскѣ де зпїрѣа потѣстѣдїї снїрїтѣлѣе кѣ чеа Ізмѣскѣ дптр'о перѣсѣнѣ; ноа, дар, нічї еѣ п'аш вреа ка Дпператѣлѣ, дѣнѣ кѣм дпї е шефѣ лѣтѣскѣ сѣ фїс шї снїрїтѣлѣлѣ мѣлѣ. Де че дпсѣ се лѣ лїѣв валѣре пѣнтрѣ Рома ачѣеа, че аре пѣнтрѣ Парїсѣ? — Ор сѣнтѣдї Двѣстрѣ дн адеверѣ де пѣрѣре, кѣ прѣотѣлѣ п'ар фї нешїка дндатѣче п'ар авѣ дѣндармї лѣлгѣ сїне?“ — Дѣачї трѣче ла Неаполеа, ескѣсѣ не Гарївалдї шї не Вїкторѣ Еманѣлѣлѣ пѣнтрѣ пѣртарѣеа лорѣ дптрѣ лїберарѣеа Італїеї шї апої трактѣазѣ зпїрѣа:

„Дпператѣлѣ,“ зїче, „а рѣкомандатѣ італїанїлорѣ конѣдѣрѣчѣнеа дпсѣ п'а врѣтѣ сѣ лїо сілѣскѣ; зпїрѣа Італїеї че е маї мѣлѣлѣ заче дн інѣресѣлѣ Францѣї.“ Рѣсїїнѣе арѣпкарѣеа, кѣ дѣбрѣ Франца ар вреа а кѣштїга врео вѣкѣцїкѣ дн Італїа шї зїче, кѣ ка тѣлѣмѣчїторїѣ алѣ гѣбернѣлѣ імперїалѣ афїрмѣ, кѣтѣкѣ Дпператѣлѣ нѣ ва снїрїнї нічї о прѣтенсіїнеа дїнастїкѣ дн Італїа, шї пѣнтрѣ фамїліа с'а нічї кѣ вїсѣзѣ де врео ідеѣ дїктатѣ де амбїцїїнеа перѣсоналѣ.

„Зпїїлѣеа Італїеї маї заче дн інѣресѣлѣ Францѣї шї де ачѣеа, кѣчї еа е снїгѣрѣлѣ мїжлѣкѣ де прѣдѣнѣцѣ снїре а потѣ фѣрѣ рѣсѣлѣ, прїнѣтр'о пропѣгандѣ дѣпералѣ, модїфіка трактатѣе дѣла 1815. Нѣ крѣдѣ, кѣ Двѣстрѣ вѣдї аѣла алѣлѣ, чѣлѣ пѣдїнѣ. асѣзї, кѣндѣ шї тотѣ зѣбра де нешїрѣ а дїспѣрѣтѣ дн каѣса конѣлїе-лорѣ де кѣтрѣ Італїа; аїатѣлѣ чѣлѣ патѣралѣ алѣ Францѣї е Італїа, шї еѣ нѣ вѣ ворѣескѣ дѣспре мѣлѣцїмїрѣеа попорѣлорѣ, чї нѣмаї де інѣресѣеа лорѣ. Кѣм нѣтѣдї Двѣстрѣ алѣфѣлїѣ прѣозпїне, кѣ де азї дпколо дптр'зпѣ шїрѣ лѣлгѣ де апї нѣ ва фї Італїа ес-пѣсѣ зрѣї чѣї вѣчїїчѣе а Австріеї. Атѣлчї дпсѣ зпїкѣлѣ еї аїатѣ

посївїлѣ е Франца, Італїа прѣчѣне ачѣста, тотѣ італїенїї о прѣчѣнѣ шї о ворѣ прѣчѣне фѣрѣ термїнѣ. Сѣре а рѣформа хартѣ евро-пѣанѣ дн ан. 1815 дн інѣресѣлѣ Францѣї нѣ ера елѣлѣ мїжлѣкѣ дѣкѣтѣ еманѣпїарѣеа Італїеї, шї амѣ доведїтѣ, кѣ нѣмаї вїлїнеа Італїеї пѣте фї рѣсѣлѣтѣлѣ еманѣпїарїїнеї еї. Вѣ дптрѣвѣ Дом-нїлорѣ мѣї, че сѣрвїдѣ аѣ фѣкѣтѣ Прїнцїпорї-ачѣстїа, карїї о'аѣ чѣртатѣ пѣнтрѣ пѣтечѣле Італїеї? Ка се сѣмене дїкордїе, ка се дплѣспѣскѣ дптрѣвѣнїрѣеа інѣлїнѣї австріаче шї снїанїѣе, снїре а дѣскїде зпѣ кѣтпнѣ де вѣтѣлїе інѣлїнѣї дн афѣрѣ? Орїцїнеа зѣмѣлорѣ гѣберлѣ, попорѣла орїцїне ешїтѣ дн дрѣнтѣлѣ де аѣ-чѣре шї орїцїнеа націоналѣ (романѣ), ачѣста е клѣлѣлѣ аїанѣїеї франчѣзо-італїене; зѣмѣле гѣберне сѣнт рѣсѣлѣтѣлѣ вѣтѣлїї зпї-версѣалѣ дн контрастѣ кѣ дїнастїїеа веки. Зѣмѣле ачѣстеа по-порѣ сѣнт рѣдїте прїи солїдарїтатѣеа прїнцїпїлѣї вѣтѣлїї зпїверсѣалѣ шї а сѣверанїтатѣеї націоналѣ.“ Маї дпколо зїче, кѣ нѣ потѣ сѣ-фѣрї кѣвѣлѣлѣ зїсѣ де вѣтрѣнѣлѣ Мѣттернїхѣ, кѣ „зпїрѣа Італїеї е нѣмаї зпѣ конѣпѣтѣ, о ідеѣ дѣографїкѣ, кѣчї еатѣ дрѣнтатѣеа лѣї Дѣмнезѣлѣ: 6 анї дѣпѣ мѣртѣеа лѣї Мѣттернїхѣ, дпкарпатѣлѣ іні-мїкѣ алѣ Італїеї шї Францѣї, аѣ дпторсѣ ворѣеле ачѣстеа де сѣ потѣ акѣм апїка ла Австрія, кѣчї азї се пѣте дптрѣеа: „Тѣ Австріе, че ешїтѣ тѣ асѣзї? Зпде ешїтѣ тѣ? Дн Венецїа ла італїанї? Дн Пѣста ла зпгѣрї? Дн Загравїа ла славїї терїдїо-налї? Дн Боемїа ла славїї пордїчї? Дн Леонѣлѣ (Лѣмбергѣ) ла полонї? Ба нѣ, тѣ нѣ ешїтѣ некѣзїрѣеа, тѣ ешїтѣ нѣмаї аколо зпде ажзпѣеа тѣнѣлѣ шї мѣскѣта, зпде ажзпѣеа вѣдѣлѣ корпѣраї-лорѣ тѣ.“ — Дпсѣмпѣтатѣеа зпїтатѣеї Італїеї аѣ рекѣпѣскѣт'о ка-мѣра прѣсїанѣ, сѣнатѣлѣ Францѣї дѣрѣ нѣ ва рѣмѣнѣ дпдѣрѣнтѣлѣ еї; тотѣ асѣменеа рекѣмѣндѣ еа (камѣра прѣсїанѣ) ка кѣ каѣса Венецїеї сѣ се маї ашѣтѣе, сѣ се армѣе, сѣ се дпдѣлѣгѣ кѣ Франца, се кѣштїчѣе італїенїї опїнїїнеа пѣвїкѣ, нѣмаї се нѣ дп-чѣпѣ зпѣ че не прѣдѣнтѣ шї грѣвїтѣ. — Дн фїне еарѣшї вїне ла Папа шї зїче:

Рома, ачѣста е акѣм прѣблѣма.

Мї се паре, кѣ нѣ е непосївїлѣ а лѣса не Папа дн пѣдїо-пѣтатѣ сѣверанїтатѣе снїрїтѣлѣ, кѣ лїбертатѣеа акѣцїїнеї (де а лѣкра) каре і асѣкѣрѣзѣ пѣдѣпѣндїнѣа тїмѣоралѣ. Арѣпкѣцїївѣ прївїрѣеа прѣсте зпѣ планѣ алѣ Ромѣї, шї вѣдї обѣрѣва зпѣ чѣ естрѣордї-парїѣ фѣкѣтѣ де патѣрѣ. Тїврѣлѣ дѣспарте чѣтатѣеа, дн парѣа дрѣанѣтѣ вѣдѣдї чѣтатѣеа католїцїзмѣлѣ, ватїканѣлѣ Сѣлѣлѣ Петрѣ, дѣ дѣртѣлѣ сѣлѣлѣ вѣдѣдї чѣтатѣеа антїчїлорѣ чѣсарї (дпперадї романї). Вѣдѣдї мѣнтѣле авѣнтїнѣ шї тотѣ рѣмїнїчѣнѣдѣле Ромѣї імперїалѣ (ларѣмѣ шї мїшкарѣ). Не дѣртѣлѣ дрѣнтѣ е Рома, зпде дн тїмѣзїрїе прѣсѣнтѣ с'аѣ рѣфѣцїїтѣ парѣеа чѣеа вїталѣ а католїцїзмѣлѣ. Ар фї прїи пѣтїнѣ а капачїта не Папа, кѣ е о пѣчѣсїтатѣ, нѣ зїкѣ сѣ се сілѣскѣ, ка сѣ се рѣтрагѣ аколо. Ар фї посївїлѣ дптре гранїдѣеа ачѣстеа аї гаранѣа пѣдѣпѣндїнѣа лѣ-тѣокѣ. Лѣтѣеа католїкѣ і арѣ асѣкѣрѣа зпѣ вѣцѣтѣ, дѣпѣ кѣм чѣре снїлѣдѣорѣа рѣлѣцїїнеї, шї і арѣ да снїре дїопѣсѣчѣне шї о гар-нїсѣнѣ; еа (лѣтѣеа) нѣ пѣте фѣче, ка зпѣ лѣкрѣ оменѣскѣ се рѣ-тѣлѣ пѣстрѣмѣтѣвїлѣ пѣнтрѣ веакѣрї, дпсѣ ачѣста е кїарѣ, кѣ зпѣ вѣцѣтѣ католїкѣ арѣ чѣеа маї посївїлѣ гаранѣїї, дѣкѣ се ва га-ранѣа де тотѣ пѣтерїеа езропѣе. Елѣ ва фї маї сѣкѣрѣ дѣкѣтѣ рѣвенїеа Сѣлѣлѣ Скавнѣ.“ Кѣчї еатѣ шї Рѣшїлѣлѣ дн пѣдп-крѣдѣре нѣ врѣ а антїчїна ванї шї апої дѣторїеа де статѣ кѣм сѣ се дѣнѣрѣе, кѣндѣ маї тотѣ провинѣдѣеа сѣнт перѣдѣте, чї зпѣ вѣцѣтѣ католїкѣ гаранѣатѣ ва фї маї сѣкѣрѣ. „Еѣ крѣдѣ кѣ пѣдѣ-пѣндїнѣа Папѣї пѣте дн тїнѣлѣ ачѣста а фї обїектѣ де чеа маї дпалѣтѣ рѣверїнѣцѣ. І-се пѣте лѣоа о жрїсдїкѣцїїне снїчїалѣ шї алѣа мѣстѣкатѣ пѣнтрѣ каосрї конѣтраверсе, дпшї пѣте дїнѣ фла-тѣра са пропїе шї тотѣ касѣле дн нѣмїта парѣеа а чѣтатѣеї і се потѣ прѣда ка пропїетатѣе.“

Ачѣста се пѣте дїнѣ де о кїмерѣ, дпсѣ кѣте лѣкрѣрї прї-вїте ла дпчѣпѣтѣ де неште кїмерѣ (дптїнїрї, фанѣастѣе) сѣѣ рѣ-алїкатѣ маї тѣрѣїѣ. Кѣндѣ кѣтпнїнїтѣ кѣ мїнѣтеа нѣмаї фанѣтеле конѣлїнїте дн анїї дн зрѣтѣ, кѣдї вѣрѣвѣцї сѣрїошї шї де шарѣ пѣсѣчѣне лѣ дїнеа не ачѣеа ла дпчѣпѣтѣ нѣмаї де неште вїсѣрї шї зтѣпїе. Дѣкѣ рѣсѣлѣзрїеа с'аѣ фѣкѣтѣ неапѣратѣе, трѣвѣе сѣ ле афѣлѣмѣ. Кѣзѣтадї нѣмаї прѣсте кѣдїва апї дпайте шї вѣдї vedé, кѣ зпїлїтѣлѣ акѣм канѣ ал католїцїзмѣлѣ, ал кѣрѣї іпїерїѣ е пѣ-дпвїнїїлїлѣ, ва фї мѣне поїмѣне пѣдѣпѣндѣнтѣ шї обїектѣ де рѣ-верїнѣцѣ дѣпералѣ; дн Рома, чѣнтрѣлѣ католїцїзмѣлѣ, ауѣратѣ де гранїце пѣдїснѣтатѣе, ва ста маї прѣ сѣсѣ де тотѣ гѣрѣле рѣле шї дѣобатѣрїеа чѣеа тїкѣлѣсе, дн каре фѣрѣ воїе дн вѣдѣмѣ нѣмѣле — фѣрїтѣ де орѣе вїсколѣ оменѣшї. Кѣндѣ се дптѣмѣлѣ дн Рома врео монѣстрѣосїтатѣе, кѣндѣ ексѣлѣтадїї дптрѣпрїндѣ врѣнѣлѣ пасѣ рїдїкѣлѣ шї дѣмнѣ де комїсѣрѣчѣне, нѣмѣлѣ Папѣї сѣ нѣне дн лѣгѣтѣрѣ кѣ актѣлѣ ачѣста. Ачѣста е о непорѣчїре. Католї-цїзмѣлѣ пѣте нѣмаї аша кѣштїга, дѣкѣ шї ва вѣдѣ не Папа дп-тр'о рѣграѣере дпсѣфѣтѣорѣе де рѣверїнѣцѣ, де зпде ва дѣмнї прѣоте тотѣ шї нѣ ва дѣпѣнде дѣла нїме. Дѣрѣскѣ снїре дпкѣ-їере, ка дн оїнїлѣ адѣнанѣїеї ачѣштѣїа дн лѣкѣ де врѣнѣлѣ кѣвѣлѣлѣ ірїтѣчїоѣ сѣѣ де зрѣ кѣтрѣ о нацїїне шї зпѣ сѣверанѣ, пѣнтрѣ

